

Дисидентський рух Особливості опозиційного руху в Україні в 60-80-х рр.

Учениці 11 а класу
СЗШ№281
м.Києва
Демянцевої Анастасії

-
- **Дисидéнтський рúх** – рух, учасники якого в СРСР виступали за демократизацію суспільства, дотримання прав і свобод людини, в УРСР – за вільний розвиток української мови та культури, реалізацію прав українського народу на власну державність.
 - Зародження руху наприк. 50-х років, розгортання - 60-80-х роках ХХ століття

Причини активізації опозиційного руху:

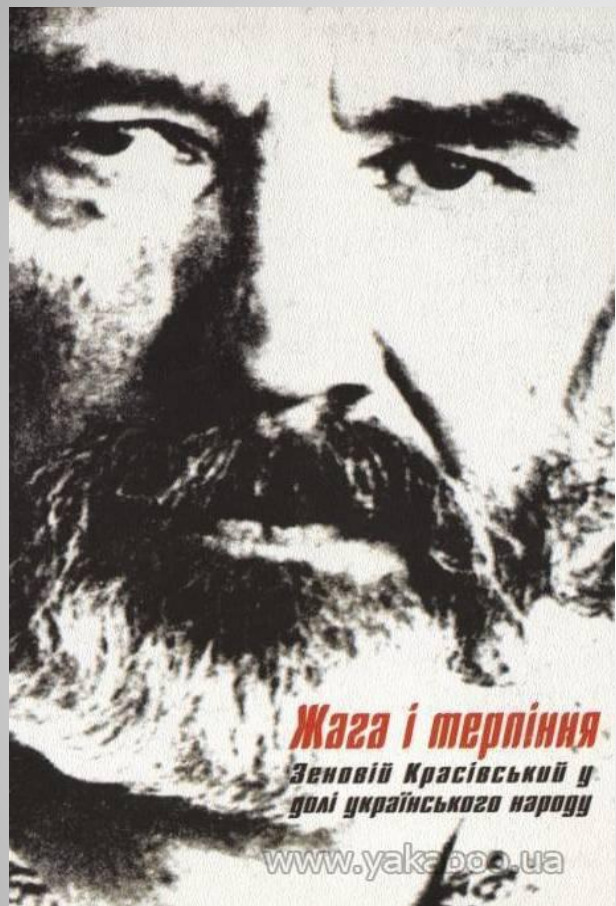
1. Відхід від політики лібералізації і порушення людських прав
2. Поверхова й непослідовна за своїм змістом хрущовська «відлига»
3. Ігнорування керівною компартійною верхівкою конституційних прав людини

Напрямки опозиційного руху:

- самостійницька течія, репрезентована нелегальними групами й організаціями;
- національно-культурницька, представлена колишнім шістдесятництвом;
- правозахисна, учасники якої виборювали права людини;
- релігійно-захисна, що виступала за реабілітацію репресованої УГКЦ.

1. Самостійницька течія

- Мета: *українці мають право на створення незалежної української держави*
- Організації: 1. Об'єднана партія визволення України
 2. Українська робітничо-селянська спілка- на чолі з Левком Лук'яненком
 3. Український національний фронт (УНФ), що випускав самвидавом журнал "Воля і Батьківщина", редактор-Зенон Красівський

2. Національно-культурницька течія

- Мета: *розвиток української мови, культури, проти - шовінізму, русифікації, за права і свободи усіх народів, їх національних інтересів*
- Представники: "шістдесятники" – письменники: Ліна Костенко, Василь Симоненко, Іван Драч, Микола Вінграновський, Іван Дзюба, Іван Світличний, Євген Сверстюк, Панас Заливаха, Алла Горська та ін.

*Василь
Симоненко.*

*Іван
Длюба.*

*Ліна
Костенко.*

3. Правозахисна течія

1 .*Мета: захист прав народу*

2. Представники:

Українська Гельсінська група (УГГ . Це група сприяння виконання Гельсінських угод щодо прав людини, які були підписані СРСР в 1975 році в Хельсинки (Фінляндія) на нараді представників 35 держав світу

3.СКЛАД:

письменник **Микола Руденко** (керівник групи), письменник-фантаст **Олесь Бердник**, правозахисники та колишні політичні в'язні **Левко Лук'яненко, Іван Кандиба, Оксана Мешко**, генерал-майор у відставці, **Петро Григоренко**, Всього в складі Української Гельсінської групи було 10 чоловік.

Петро Григоренко

Микола Руденко

4. Релігійна течія

- *Мета-боротьба за:*

1. *визнання свободи совісті, за відродження національної релігії*

2. *відновлення українських греко-католицької та Автокефальної православної церков, за свободу діяльності протестантських сект*

Представники: Г. Вінс, І. Гель, В. Романюк, Й. Тереля та ін.

Вінс

Тереля

Форми діяльності дисидентів:

- Радикали- підпільні групи та організації створювали нелегальні видання – «самвидав», в яких друкували літературні твори, документи, публіцистичні статті
- Вперше такі «самовидання» в Україні з'явилися в 1964 р., у них поширювались маловідомі твори «шістдесятників» *В. Симоненка, Л.Костенко, І. Світличного, І.Дзюби* та інших голодування

- Національно-культурницьке спрямування : *порушували національні проблеми на різноманітних наукових симпозиумах і конференціях, лекціях, бесідах, виставках*
- Для пропаганди і поширення патріотичних ідей організовувалися *Шевченківські свята, вечори пам'яті Лесі Українки, Івана Франка*
- Нерідко опозиціонери практикували *мовчазні збори біля пам'ятників видатним особам України, організовували мітинги протесту, демонстрації, пікетування*
- Їх виступи завершувалися *тюремним ув'язненням або таборами*
- У цей період в Україні були зафіксовані акти публічного самоспалення як найвищий вияв жертвності людини в боротьбі проти свавілля влади

Репресії проти правозахисників

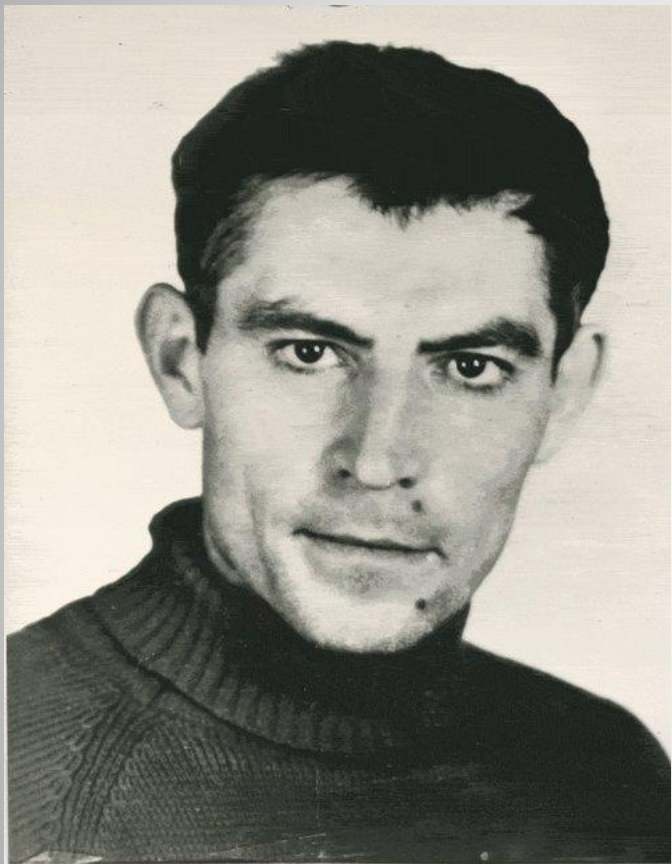
- звільнення з роботи
- «бесіди» в органах КДБ.
- арешт і ув'язнення
відправка до психіатричних лікарень спеціального типу

Загальна кількість дисидентів, що стали «пацієнтами» психлікарень, невідома. За підрахунками, у 70-і роки в СРСР їх було близько двох тисяч.

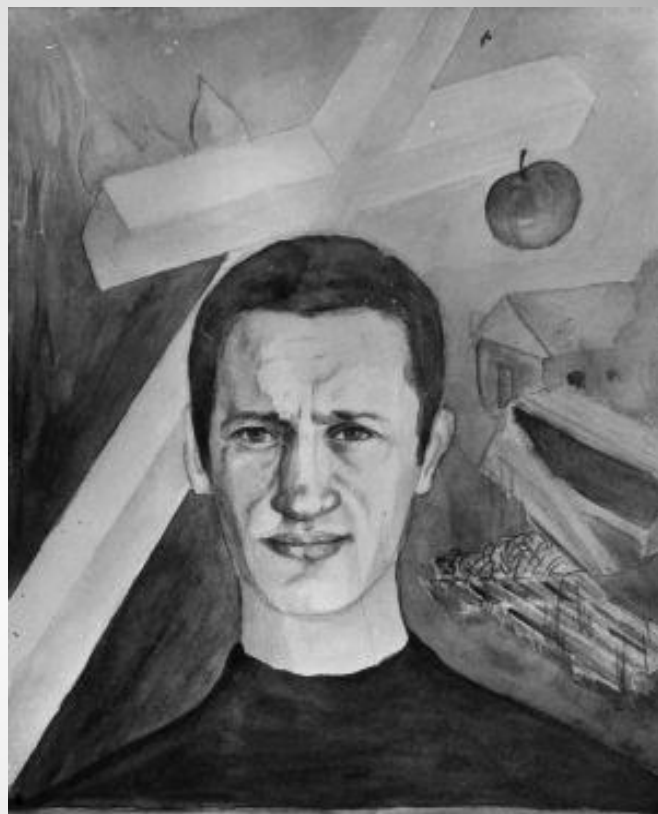

Жорстока репресивна система знищила талановитого київського літератора, перекладача, активного учасника правозахисного руху *Валерія Марченка*.

- Жертвою радянської тоталітарної системи став також обдарований поет, літературознавець і літературний критик з Донеччини *Василь Стус*.
- Крім *М.Гориня*, *В.Марченка*, *В.Стуса* такий самий довгий шлях таборів і заслань, безкомпромісної і безупинної боротьби з радянською системою пройшли й інші видатні представники дисидентського руху: *Л.Лук'яненко*, *В.Чорновіл*, *М.Руденко*, *І Світличний*, *С.Хмара*..

КАСИЛЬ СТУС
6·01·1938 † 4·09·1985

„ВИСТУПИВСЯ ПРОТИ ЦІЛОЇ ІМ-
ПЕРІЇ БРЕХНІ. Я МАВ ОДНУ ПІД-
ПОРУ — СВІДОМІСТЬ. ЩО ЯРМО —
НЕСТЕРПНЕ”

ВАЛЕРІЙ МАРЧЕНКО

Іван Дзюба

- Літературний критик і один з найвидатніших дисидентів, однаково прагнув здобути як громадянські свободи, так і національні права.
- Він чітко висловив свою мету: «Я пропоную... одну-єдину річ: свободу — свободу чесного публічного обговорення національного питання, свободу національного вибору, свободу національного самопізнання і саморозвитку. Але спочатку і насамперед має бути свобода на дискусію і незгоду».
- “Інтернаціоналізація чи русифікація”(1965 р.)

Михайло Горинь

- Одним із перших українських дисидентів був львів'янин *Михайло Горинь*
- Закінчивши філологічний факультет Львівського університету, він працював вчителем і вже тоді зарекомендував себе неординарною, критично мислячою особистістю
- Свої патріотичні думки щодо становища України та її народу нерідко висловлював на сторінках місцевих періодичних видань

В'ячеслав Чорновіл (1937-1999)

- Політичний та державний діяч, співзасновник Української Гельсінської групи. Народився на Черкащині.
- Закінчив факультет журналістики Київського університету ім. Т. Шевченка.
- Працював теслею, слюсарем, співробітником виїзної редакції журналу.
- У 1967 р. був уперше заарештований та засуджений до трьох років позбавлення волі «за наклепницьку діяльність проти радянського суспільного ладу».
- У 1972 р. знову заарештований і засуджений до 6 років ув'язнення й 3 років заслання за «антирадянську агітацію та пропаганду».
- Покарання відбував до 1978 р. У 1980 р. знову заарештований, засуджений до п'ятирічного терміну ув'язнення.
- Написав книжки: «Лихо з розуму» (1966 р.), «Правосуддя чи рецидиви терору» (1967 р.).
- Загинув в автокатастрофі за нез'ясованих обставин.

Значення дисидентського руху:

- викривалася тоталітарна суть й антиукраїнський характер радянського режиму
- подальшого розвитку набули національна самосвідомість і національна культура
- підтримувалася віра в можливість опору репресивній державі
- допомога багатьом людям усвідомити необхідність докорінних перетворень в усіх сферах життєдіяльності суспільства
- пріоритет у постановці практично всіх «*перебудовчих*» проблем, які постали у другій половині 80-х років

Використані джерела:

- <http://www.history.vn.ua/book/new/139.html>
- http://pidruchniki.com/17390617/istoriya/opozitsiyniy_r_uh
- <http://ukrmap.su/uk-uh11/1086.html>
- http://disident12.blogspot.com/p/blog-page_22.html
- <http://histua.com/knigi/aktualni-problemi-istorii-ukraini/osnovni-napryamki-i-osoblivosti-borotbi-proti-radyanskoj-totalitarnoi-sistemi-v-kinci-50-x-poch-80-x-rr>
- <http://h.ua/story/158536/>